

Агитатордын БЛОКНОДЫ

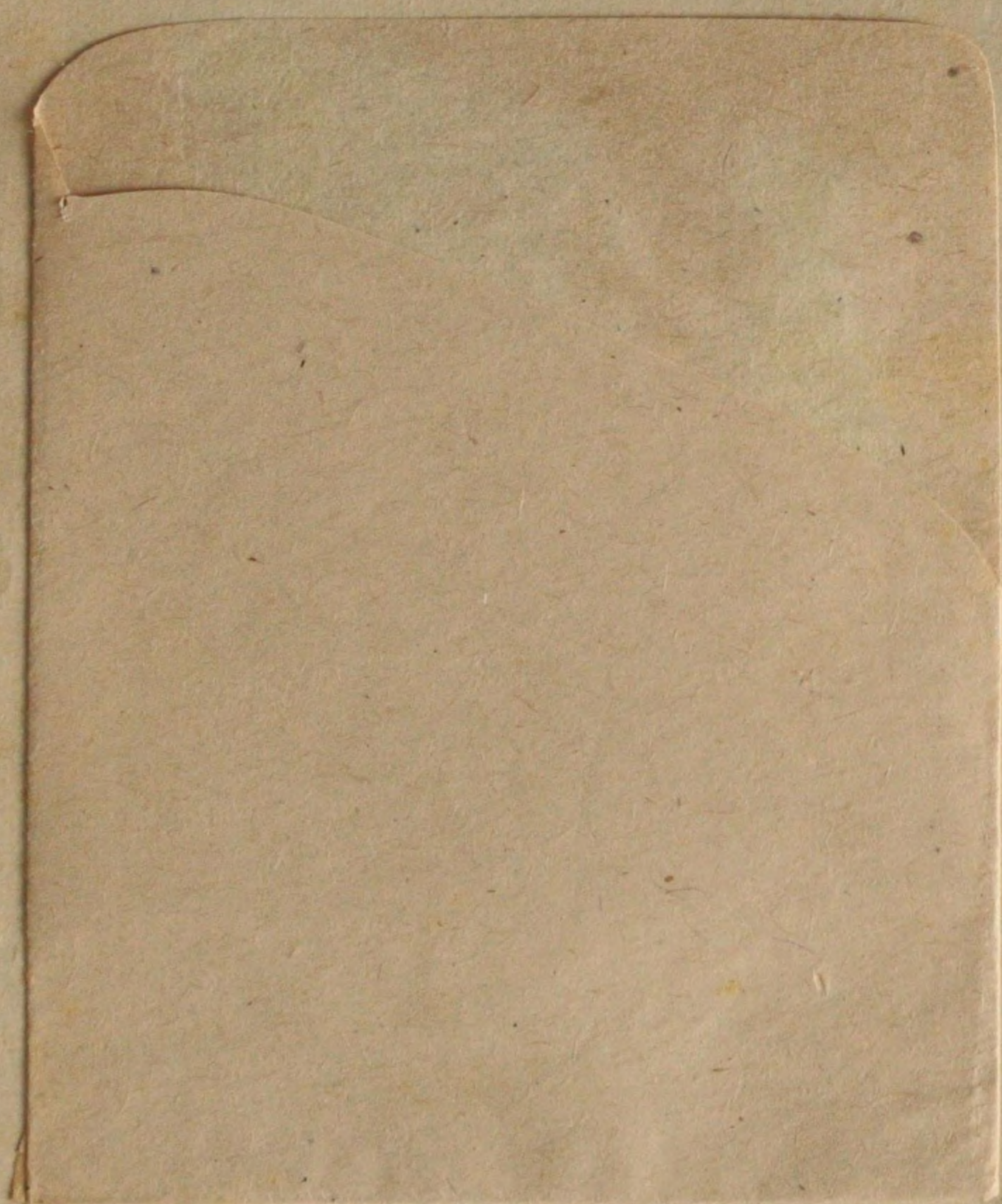
1980

ДЕКАБРЬ

12 №

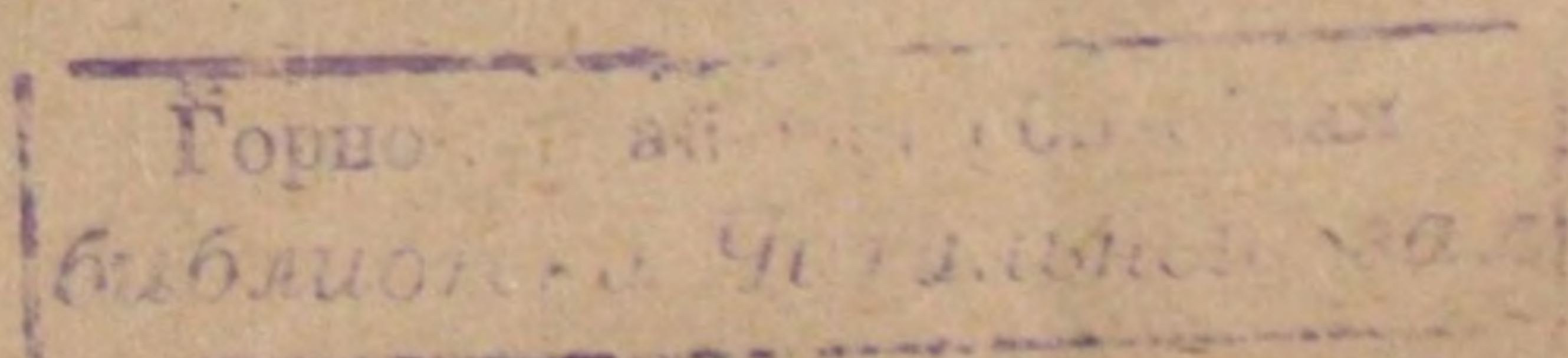
Бастыра ороондордын пролетарийлери, бириккилегер!

АГИТАТОРДЫН' БЛОКНОДЫ

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын
пропаганда ла агитация бөлүги

1980 j.
ДЕКАБРЬ
12 №

АЛТАЙДЫН БИЧИКТЕР ЧЫГАРАР ИЗДАТЕЛЬСТВОЗЫНЫН
ТУУЛУ АЛТАЙДАГЫ БӨЛҮГИ • 1980

БАЖАЛЫКТАР

Коммунисттердин общественно-политический эрчимин тыгыдары	3
Идейно-тазыктырулу ишти — оноң бийик кемине	9
Партийный хроника	13
Тоолор ло керектер	15
Методика аайынча шүүлтелер	18
Жашөскүримге партия керегинде	21
59 №-лү директива: јаан јеткерлү политика	25
Јуу-јепселдерди көптөдөри кемге тузалу?	32

ПАРТИЙНЫЙ ИШТИН ТЕОРИЯЗЫНАН

КОММУНИСТТЕРДИН ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ЭРЧИМИН ТЫНГЫДАРЫ

Советский албатынын бастыра јенүлери ле једимдери революционный теорияны ла практиканы үзүлбес бек эдип бириктирип турган партиянын — КПСС-тин ижиле колбулу. «Бистин партия албатыны јаан керектер эдерине оморкодып көдүргениле бойынын ат-нерезин улу мөңкүлик этти. Бистин ороондо эдилген керектерди бастыразын партия башкарганы ажыра эдип бүдүрген» — деп, нөкөр Л. И. Брежнев айткан.

КПСС башкартуга албаты-калыктын күүн-табыла тургузылганынын шылтуунда обществоны политический башкарып турганы быжу, бек болуп јат. Андый болгонынан улам партия албаты-калыкла бирлик, олордын амадулары, идеязы, бүдүрген керектери јангыс. Советский обществодо партиянын айалгазы СССР-дин јангы Конституциясында чокум-јарт айдылды.

Конституцияда Коммунистический партия советский обществонын башкараачы ла ууландыраачы ийдези, онын политический системазынын, бастыра государственный ла общественный организацияларынын төзөгөзи болгон учуры көргүзилген.

Коммунистический строительствонын бастыра участокто-рында КПСС бойынын башкараачы болгон исторический ижин јозокту бүдүрип туру. Онын да учун ленинский партиянын очередной XXVI съездине белетенери јангыс ла коммунисттердин эмес, анайда ок бастыра советский албатынын кереги боло береле, ороондо ишкүчиле јаткандардын иштеги ле политический эрчимин тынгытты.

КПСС-тин јангыртулар эдер революционный ижиндеги јенүлөр партиянын членинин ат-нерезин бийик тудары ла учурын бийиктедери керегинде улу Лениннин некелтелерин бүдүргениле үзүк јок колбулу. Партия бойынын күнүн сайынгы практический ижинде коммунисттердин социальный эрчимин бийиктеткен, партиянын, бастыра обществонын жүрүминде олордын баштаачы учурын көдүрген. Бу иш — Коммунисти-

ческий партиянын ийде-күчин ле тоомјызын тынгыткан аргалардын бирүзи.

Коммунисттердин эрчимин тыгыдары керегинде ленинский некелте КПСС-тин бастыра историясындагы программный документтеринде айдылган. Бу некелте анчадала эмди, социализмди ле коммунизмди бүдүреринде болуп турган жаңыртулар Коммунистический партиядан политический, төзөмөл лө таскамал ишти там элбеде өткүрерин некеп турган өйдө, јаан учурлу боло берди.

«Партиянын учурын көдүрер дегени — ол коммунисттердин политический билгирин бийиктедери, партиянын политиказын тургузарында ла бүдүреринде оло эрчимдү туружарын јеткилдеери» — деп, нөкөр Л. И. Брежнев айткан. Партиянын члендеринин ле членге кандидаттардын эрчими јаантайын өзүп, общественно-политический жүрүмде олоордын учуры бийиктеп турза, кажы ла партийный организация жаңы жүрүмди төзөөр лө баштаар, бастыра ишкүчиле јаткандардын үредүчизи, башкараачызы, башчызы болор аргалу.

Общественно-политический жүрүмде коммунисттердин эрчимин тыгыдатан эп-аргалар партийный организацияларда көп бар.

Партиянын члендеринин эрчимин көдүреринде эн јаан аргалардын бирүзи — коммунисттерди идейный јанынан тазыктылары. Революционный теорияны үренип алганы ажыра коммунистический көрүм-шүүлте төзөлип јат, коммунисттер общественнын өзүминин закондорын теренжиде биллип алгылайт, задачаларды чике ондогылайт, једикпес-тутактарды јарт көрүп, олоорды јоголтор јолдорды түрген тапкылайт.

«Революционный теория јокко революционный тартыжу да болбос, баштаачы теорияла башкарынган партия озочыл тартыжаачы болор аргалу» — деп, В. И. Ленин үредип туратан.

Тын өзүмдү социализмнин айалгаларында общественнын экономикасында, социальный жүрүминде, духовный кеберинде јаан кубулталар боло берген ле телекейде идеологический тартыжу курчып тынгыган өйдө коммунисттерди идейный тазыктыларынын кемин бийиктедери — кыйалта јоктон бүдүретен некелте. Онын учун «идеологический, политико-таскамал иштин төзөлгөзин — научный көрүм-шүүлтени тыгыдары болгон до, болуп та јат» деп, «Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там тыгыдары керегинде»

КПСС-тин Төс Комитединин 1979 жылда апрель айдагы
жөбинде айдылды.

Коммунисттердин теоретический үредүзи партия бирлик,
тын, тоомжылу болорын јеткилдеер. Коммунисттердин идей-
но-теоретический билгирин тыгыдары јанынан партияда јаан
ченемел бар. Идейный таскадуны тыгыдатан јаан учурлу
аргалар: марксистско-ленинский үредүнин быжулап тззл-
гн системазы, пропагандисттерди теоретический ле методи-
ческий јанынан бийик жеминде белетеер, үредүде јап-јаны
эп-сүме тузаланары, марксистско-ленинский теориянын тзс
учурлу сурактарын теренжиде үренери. Оныла коштой ком-
мунисттерге үредү јанынан некелте тыгыды.

Коммунисттер бойынын теоретический билгирин тыгыдып
турганы керегинде јуундарда отчетторын укканы идейный
таскадуны бийиктедеринде база јаан учурлу.

Коммунист марксистско-ленинский теорияны үренгениле
коштой общественный иште туружары кыйалта јоктон керек-
тү. Јаңыс ла ол тушта кажы ла коммунист бийик политиче-
ский культуралу болор. Онын учун коммунисттер партий-
ный, профсоюзный, комсомольский ле өскө дө общественный
организациялардын ижинде туружар учурлу.

Коммунисттердин идейный таскадузын бийиктедер иш
Москва городтын партийный организациязында тззлгннин
алалы. 1978—79 үредүлү жылда городто марксистско-ленин-
ский үредүнин системазында 4,3 миллион кижии үренген.
Быжылгы үредүлү жылда партийный, комсомольский ле эконо-
мический үредүде үренип турган улустын тоозы 4,5 миллион
кижиге јетти. Иштеп турган бастыра улустын 95 проценти
политический ле экономический билгирлерин бийиктедип јат.
Калганчы 10 жылда Москвада партийно-комсомольский ле
экономический үредүнин системазында үренип турган улус-
тын тоозы эки катап көптөгн. Пропагандисттин ижин
115 муннан ажыра кижии бүдүрип туру, өткөн үредүлү жылда-
гызынан 53 мун кижиге көп. Партийный үредүнин система-
зындагы пропагандисттердин 40 проценти — КПСС-тин
Московский горкомында марксизм-ленинизмнин университе-
дин үренип божоткон улус. Москванын пропагандисттеринин
90 проценти «Пропагандист — эрчимү ле чыңдыйлу иштин
бешжылдыгында» деп тартыжуда турушкан.

Өткөн онжылдыкта Москвада политинформаторлордын ла
агитаторлордын тоозы 1,5 катапка көптөгн. Ишкүчиле јат-
кандар иштеген коллективтерде ле улус јуртаган јерлерде

агитационно-јартамал ишти 300 мун кире докладчиктер, политинформаторлор ло агитаторлор өткүрип јат. Олордын көп нургуны коммунисттер ле комсомолдор, бийик ле аңылу орто үредүлү улус.

Коммунисттердин общественно-политический эрчимин тыңыдарында партийный јуундар, партийный јакылталар бүдүрери јаан учурлу. Коммунист партийный органда, баштамы партийный организацияда кандый иш бүдүрип турганы, Советтердин, комсомолдын, профсоюзтын, јүзүн-башка комиссиялардын ижинде, идеологический, политико-таскамал ла өскө дө иштерде турушканы керегинде отчеттор, јетирүлер эдери коммунисттин политический эрчимин бийиктедеринде база јаан учурлу.

Көп керектер партиянын төзөлгөзи болуп турган баштамы партийный организациялардан, олордогы коммунисттер, анчадала бюроого, парткомго тудулган улус кичеенип иштеп турганынан, олордын политический эрчиминен камаанду болуп турганын јүрүм көргүзөт. Баштамы партийный организациянын, партбюронын, парткомнын качызынын ижи, кылык-јаны, айткан сөзи коммунисттердин көп нургунынын, бастыра парторганизациянын күүн-табын көргүзөр учурлу. Андый болорго парторганизациянын качызына тудулган кичи политический кеми бийик, улусты башкарып билер, партиянын профессиональный ишчизинин некелтезин јеткилдеер учурлу. Баштамы партийный организациянын качызы бойы ак-чек иштеп, айткан сөзин бүдүрип, партиянын члендериле иштеп, олордын шүүлтезин угуп, олорло јөптөжип, организациянын ижин билгир башкарып турза, коммунисттердин общественно-политический ижи база тыңыыр. Организацияда партийный јүрүм, партийный иш ленинский ээжилер аайынча төзөлөри, коммунисттердин политический эрчимин тыңыткадый јаны аргалар таап тузаланары керектү. Ол јанынан В. И. Ленин мынайда бичиген: «Башкаратан кажы ла иште бойынын аңылу башказы бар, једимдү башкарарга эдетен керектин учурын улуска јартап бергенине үзеери... ишти практически төзөп башкарарын билер керек. Бу эн уур задача».

Общественно-политический јүрүмде партиянын члендеринин эрчимин тыңыдар аргалардын ортозында аңылу јерде партийный јакылталар туруп јат. Кажы ла партийный организация, бастыра партия бүткүлинче бойынын члендеринин керектериле, онын амадуларын ла задачаларын

бүдүрүп турган ижиле жүрүп жат. Коммунист партиянын жакынтаны бүдүргени партияла кандый колбулу болгонын, онын эрчимдү иштеп турган члени болгонын керелейт эмезе ого жандуу ла тоого кирип турганын көргүзөт.

Общественно-политический жүрүмдө эрчимдү туружары — коммунисттик кыйалта жоктон эдетен кереги. Партиянын членинин бийик социальный эрчими коммунизмди бүдүрүп турган кижинин кебер-бүдүмү бололо, онын политический культуразынын кемин көргүзүп жат. Онын учун коммунисттик эрчими партиянын политиказынын амадуларына жедерине ууланган ак-чек төзөмөл ишти керелейт. Же оныла коштой кезик парторганизацияларда общественный керектердин тууразында турган коммунисттер база бар. Андый керектер ненин учун болуп турган десе, партиянын жакынталарды кезик организацияларда жастыра үлөштирип жадылар. Кезикте жакынтаны бүдүргөдүй быжу коммунисттерге берерде, өскөлөри партиянын жакылта жок арткылайт. Бастыра коммунисттер общественно-политический иште туружарын жеткилдеери керегинде сурак партиянын съездтеринде, КПСС-тин Төс Комитетинин пленумдарында көп катап турган. Темдектезе, РКП(б)-нин IX съездинин резолюциясында мындай бичилди: «Партиянын төзөмөл ижинде жаан учурлу задача — партияда бар бастыра алты жүс мун коммунистке партиянын иш берери». Бир жылдын кийинде өткөн X съезд партиянын ячейкалардан «ячейканын бир де члени кандый бир партиянын иш жок артпазын» деп некеген. КПСС-тин Төс Комитетинин майский (1972 ж.) Пленумы партиянын документтерди солыыры керегинде суракты шүүжерде, бу жаан учурлу төзөмөл-политический ишти партияны там тыгыдырына, коммунисттердин эрчимин, дисциплиназын бийиктедерине ууландыраар деп жөптөгөн.

Тын өзүмдү социализмнин жедимдери, партиянын башкараачы учуры там ла жаанап турганы коммунисттердин общественный эрчиминин учурын там бийиктеди туру. Коммунист кизи жагыс ла бойынын ижиндеги жедимдерле болорзынбай, коллективте, партиянын организацияда, бастыра партияда керектер учун кичеенип жат.

Социализмнин политический системазы жүрүмдү болгонын көргүсти. Оны КПСС-тин башкараачы ла ууландыраачы ижи жеткилдеди. Партиянын членинин ижи элбек болгонан кажы ла ишчинин социальный эрчими бийиктеерин, ишкүчиле жаткандар коммунизмди бүдүреринде эрчимдү ту-

ружарын, олардын творческий эрчими, общественный ижи тынгырын жүрүм көргүзөт. 1978 жылда ороондо элбеген социалистический мөрөйдө 103 миллион кижиге турушкан. 30 миллионнон ажыра кижиге депутатский комиссияларда государственной ла общественный задачаларды бүдүреринде турушкылайт. 5,5 миллион кижиге — жаантайын иштеп турган производственный жуундардын члендери; 7,1 миллион кижиге — жүзүн-башка профсоюзный органдардын члендери; 9,6 миллион кижиге албатынын шинжүчилерине тудулган; 8 миллион кижиге бойынын күүниле албатынын дружинниктери болгылайт; 20 миллионнон ажыра активисттер оромдордын, туралардын, ада-энелердин комитеттеринде, нөкөрлик жаргыларда туружып жадылар.

Февраль айда өткөн выборлордо тудулган 2 227 699 депутаттан 979 805 кижиге — коммунисттер, 1 247 894 кижиге — партийный эместер. Депутаттардын ортозында үй улус — 49,5 процент, одус жашка жетире жашөскүрим — 33,3 процент, ишмекчилер ле колхозчылар — 68,7 процент.

Партиянын башкарганы, коммунисттердин, бастыра советский албатынын политический эрчими жаантайын тынгыганы коммунизмге барып жаткан жолдо бистин орооннын бастыра экономический ле общественный жүрүми там жаранып тынгырын жеткилдеп жат.

В. ВОЛКОВ,
КПСС-тин Төс Комитединде общественный
наукалардын Академиязынын аспиранты

ИДЕЙНО-ТАЗЫКТЫРУЛУ ИШТИ—ОНОН БИЙИК КЕМИНЕ

Партиянын Кош-Агаштагы райкомы партийный организациялардын ийде-күчтерин идейно-тазыктырулу ишти комплексно (ончо жанынан) көрөрүн жүрүмдө бүдүрерине жаантайын ууландырып турат. «Идеологический, политико-тазыктырулу ишти онон ары жарандылары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин жөби ле партиянын ла башкаруунын идеологический сурактар аайынча баштамы партийный организациялардын ижин эрчимдеп турган өскө дө жөптөри бу жаан учурлу иш там жаранарына жөмөлтөзүн жетирген.

Партийный организациялардын ижинде жаан аяру коммунисттердин ле бастыра ишкүчиле жаткандардын политический ле экономический үредүзине жетирилип жат. Бу өйдө партийный үредүнин системазында 1075 коммунист ле партийный эмес активист үренет, 1140 уул ла кыс — комсомольский үредүнин системазында, 1 245-тен көп кижини экономический үредүнин жүзүн-башка кеберлеринде, коммунистический иштин школдорунда үренет.

Калганчы жылдарда кружоктордын тоозы көптөгөн, пропагандистский кадрлар ла оос политический агитациянын кадрлары чындыйы жанынан жаранган. Пропагандисттерле, политинформаторлорло, агитколлективтердин заведующийлериле жаантайын семинарлар өткүрилип жат. 25 пропагандист марксизм-ленинизмнин университетин заочно божоткон, 14 кижини заочно үренет. Аймактын көп тоолу пропагандисттери областной ло краевой семинарларда жагыдан белетенерин өткөндөр.

Бистин аймакта пропагандисттин күндүлү общественный ижин албаты хозяйствонун башкараачыларынан ла специалисттеринен, журт интеллигенциянын чыгартулу улустарынан 131 кижини бүдүрүп жат. Ак-чек иштеп турган пропагандисттердин тоозына мындый улус кирет: КПСС-тин XXI съездинин адыла адалган колхозтон Л. В. Сандыкова, СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган колхозтон А. Т. Сейсекенов, Чапаевтин адыла адалган колхозтон А. К. Исанов, «Кызыл чол-

мон» колхозтон С. Угумаров ло көп тоолу оноң до өскөлөри. Газет-журналдарды, радионы, телевидениени элбек тузаланганыла коштой калык-јон ортозындагы идеологический, политико-тазыктырулу ишти бу өйдө оос политический агитация, агитатордын, политинформатордын, лектордын тирү сөзи јогынан бодоор до арга јок. Агитатор, политинформатор ло лектор партиянын сөзин калык-јоннын ортозына таркадып, ишкүчиле јаткандарга иштеги коллективтердин задачаларыч, ол задачаларды бүдүрерине кажы ла кижикандый јөмөлтөзин јетиргедийин ондоорго ло јартап аларга болужат.

Бистин аймакта 15 баштамы организацияга бириктирилген 351 агитатор, 80 политинформатор, «Знание» общественнын 290 лекторы иштегилеп јат. Ол — албаты хозяйствонын башкараачылары ла специалисттери, јурт интеллигенция, партийный, комсомольский ле профсоюзный ишчилер, активистер. Олор јаан агитационный иш өткүрип, партиянын ла башкарунын јөптөрин бүдүрерине ишкүчиле јаткандарды ууландыларында аймактагы партийный организациянын јуучыл болушчылары болуп турулар.

Бирлик политкүндерди өткүрери элбек таркаган. Политкүн өдөр тужында бис улусла көндүрө ижинде туштажып, шүүлтелерис угужып, алдыста турган текши сурактардын аайына чыгып турадыс.

Бүгүн «Знание» общественнын эн артык лекторларынын ортозында — Төбөлөрдөги орто школдын директоры С. Ч. Чакерова, аймбольницанын врачы А. М. Очурдяпова, «Путь к коммунизму» колхозтын парткомынын качызы А. Д. Джатканбаев, албаты јаргычы Т. В. Баранцева ла көп тоолу оноң до өскөлөри.

Калганчы јылдарда аймактагы культпросветучреждение-лердин ижи билдирүлү јарана берген, олардын материальный төзөлгөзи јылдын ла тыңыйт, специалисттеринин тоозы өзүп јат. Ол специалисттердин, анчадала клубный ишчилердин, үредү-белетенижи там ла јаранып туру. 1977 јылда клубтарда јүк ле 4 специалист иштеген болзо, 1980 јылда 18 кижик иштеп јат. Бу өйдө культуранын үредүлү заведение-леринде бистин аймактан 31 кижик очно ло заочно үренет, айла олардын көп тоолузы — вузтарда. Культуранын ишчилеринин тоозынан 5 кижик јербойындагы Советтердин депутаттары болуп јат, көп тоолулары — коммунисттер ле комсомолдор.

Художественный самодеятельностьто туружып јаткандар-

дын тоозы жылдан жылга көптөп туру. Темдектезе, 1976 жылда олар 370 кижиге болгон болзо, эмди 600 кижиден ашкан.

Аймактын иштеги, педагогический коллективтеринин, агитбригадаларынын ортозында художественный самодеятельностьтын көрүүлери өткүрери жанжыга берген. Аймактын ишкүчиле жаткандарынын культуразын көдүрерине, оларды эстетический жанынан тазыктырарына жаан жөмөлтөзүн албаты творчествозынын колхозтор ортодогы «Чуй» деген ансамбли жетирип туру.

Культуранын журт тураларында ла клубтарда жүзүн-базын культурный иштер өткүрилет: лекциялар ла беседалар, кычыраачылардын конференциялары, творческий коллективтерле, солун улусла, писательдерле, поэттерле туштажулар ла онойго до өскөзү. Быыл жайгыда культуранын журт тураларында ыраак Кыргызстаннан келген айылчылар — Киргизский ССР-дин опера ла балетинин артисттери, Туванын, өскө до жерлердин творческий коллективтери ойын көргүскөн.

Производствонун озочылдарын, жуунун ла иштин ветерандарын күндүлү уткырын, озочылдардын слеттерин, койчынын күнин өткүрерин, малдын ыраак турлуларындагы ишчилерди онойго жанынан жеткилдеерин ле онойго до өскө жаңы ээжи-жандарды ла жанжыгуларды тузаланары келтейинен аймак ичинде чокум ченемел жуулган. Жүк ле калганчы эки жылдын туркунына автоклубтар ла культпередвижкалар малдын турлуларында, жалаңдагы одуларда, малчылардын тураларында 96 оос журнал ла тематический вечер өткүргөн, 660 лекция кычырган, көп кинофильмдер көргүскөн. Библиотекалардын ишчилери койчыларга жоруктап жүрөтөн 75 библиотека төзөгөндөр. «Кызыл чолмон», «Путь к коммунизму» колхозтордын агитбригадалары жакшы ижин көргүскөн. Культуранын ишчилери иштеги мактын календарьларын жазарында, социалистический мөрөй керегинде бюллетеньдерди чыгарарында эрчимдү туружадылар.

Ишкүчиле жаткандардын интернациональный, военно-патриотический тазыктырузы жакшы өткүрилет. СССР-дин албатыларынын нажылыгына учурлалган иштер, МНР-дин Баян-Улегей аймагынын сомондорыла иштин ченемелин алыжары жаантайын өдүп турат.

Аймактын библиотекаларында кычыраачылардын тоозы, 1975 жылдагызына көрө, 2 000 кижиге көптөгөн, улуска бичиктер берери эки каталка көптөгөн деерге жараар, библиотекалардын тоозы элбеп, фонды өзүп жат.

Бу өйдө аймакта кажы ла биле 4—5 газетке, журналга бичиткен, өңдү телевидениенин берилтелерин көрүп јат.

Мыныла коштой идеологический, политико-тазыктырулу иш эм тургуза бүгүңги күннин некелтелерин, ишкүчиле јаткандардын там ла өзүп турган некелтелерин толо кеминде јеткилдебей јат. Өткүрип турган иш улустын санаазына, јүрегине, олордын көрүм-шүүлтезине ле чокум керектерине салтарын эм тургуза јеткил эмес јетирет.

Аймактын партийный организациязы бойынын јаантайын бүдүрип турган ижинде бистин улусты бийик духовный ла моральный темдектерлү болор эдип тазыктырарына, бисте эм тургуза јоголголок, биске ичкери барарына чаптык эдип турган јаман кылыктарла (аракыдашла, шокчыл керектерле, общественный ла иштеги дисциплинаны бускан учуралдарла, озогызынанг арткан-калган бир кезек јандарла) тартыжарына јаан ајарузын ууландырып турат. Аймактын партийный организацияларының ла бастыра идеологический активтин алдында турган задачалар јенил эмес, јаан каруулу, оның учун ол јаан учурлу задачаларды бүдүрерге, онынчы беш-јылдыктын калганчы јылының пландарын ла беш-јылдыкты бүткүлинче бүдүрерине ле ажыра бүдүрерине, бистин төрөл Коммунистический партиябыстын XXVI съездин јарамыкту уткыырына аймактын ишкүчиле јаткандарын ууландырарга, бис көп күчисти берер учурлу.

В. МАЙХИЕВ,
КПСС-тин Кош-Агаштагы райкомынын
пропаганда ла агитация бөлүгинин заведующийи

ПАРТИЙНЫЙ ХРОНИКА

5 ноябрьда Горно-Алтайск городто КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын VII пленумы өтти. Пленумнын туружаачылары «КПСС-тин Төс Комитединин октябрьский (1980 j.) Пленумынын жөптөрүн ле КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы нөк. Л. И. Брежневтин куучынында айдылган түп шүүлтелерди жүрүмде бүдүрери аайынча областьтын партийный организациязынын задачалары» деген суракты шүүштилер. Бу сурак аайынча докладты КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын баштапкы качызы нөк. Ю. С. Знаменский эткен.

* * *

Туулу Алтайдын аймактарында КПСС-тин XXVI съездинин алдындагы партийный конференциялардын эн баштапкызы 4 ноябрьда Шебалинде өтти. Мында отчетту докладты партиянын райкомынын баштапкы качызы П. Е. Голов эткен. Конференцияда жаңыдан тудулган райкомнын баштапкы төзөмөл пленумы райкомнын баштапкы качызына П. Е. Головы, экинчи качызына Е. И. Рудаковты, качызына А. И. Аймановты ойто катап туткан.

* * *

Жаңы төзөлгөн Чой аймактын партийный конференциязы 12 ноябрьда өтти. Анда «КПСС-тин Төс Комитединин октябрьский (1980 j.) Пленумынын жөптөринин некелтелери ле анда КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы Л. И. Брежневтин айткан куучыны аайынча аймактын коммунисттеринин задачалары керегинде» докладты КПСС-тин обкомынын экинчи качызы В. Е. Молчанов этти. Баштапкы төзөмөл пленумда райкомнын баштапкы качызына Ю. В. Чижов, экинчи качызына В. М. Кончицкий, качызына Н. В. Барабошева нөкөрлөр тудулгандар.

* * *

14 ноябрьда районный партийный конференциялар Маймада, Кан-Оозында ла Турачакта өтти. Конференциялардын

кийнинде баштапкы төзөмөл пленумдарда КПСС-тин Май-
мадагы райкомынын баштапкы качызына В. К. Афанасьев,
экинчи качызына Н. И. Красновский, качызына Г. Д. Танко-
ва; КПСС-тин Кан-Оозындагы райкомынын баштапкы качы-
зына А. М. Чичинов, экинчи качызына Б. К. Мамаков, качы-
зына В. С. Катучинов; КПСС-тин Турачактагы райко-
мынын баштапкы качызына Г. Ф. Мошкарёв, экинчи качы-
зына А. И. Жариков, качызына А. Н. Гранин нөкөрлөр ту-
дулгандар.

* * *

21 ноябрьда партийный конференциялар областьтын төс
жеринде — Горно-Алтайск городто, Ондойдо, Кош-Агашта
ла Көксуу-Оозында өтти. Төзөмөл пленумдарда КПСС-тин
Горно-Алтайсктагы горкомынын баштапкы качызына
В. А. Поносов, экинчи качызына М. З. Гнездилов, качызына
В. Ф. Сатыев; КПСС-тин Ондойдогы райкомынын баштапкы
качызына С. Ч. Майманов, экинчи качызына И. Р. Лазебных,
качызына А. К. Сакашев; КПСС-тин Кош-Агаштагы райко-
мынын баштапкы качызына В. И. Чаптынов, экинчи качызы-
на В. В. Кравец, качызына В. Б. Бегалинов; КПСС-тин Көк-
суу-Оозындагы райкомынын баштапкы качызына В. И. Пет-
ров, экинчи качызына Н. Ф. Соколов, качызына А. С. Тады-
жеков нөкөрлөр тудулгандар.

* * *

Улаган аймактагы партийный конференция 28 ноябрьда
өтти. Жаңы тудулган райкомнын пленумы райкомнын баш-
тапкы качызына В. К. Сабинди, экинчи качызына Э. Н. Халаи-
мовты, качызына А. Н. Качаковты ойто катап туткан.

Најылык јорук

Туулу Алтайдын ла МНР-де Баян-Улегей аймактын пар-
тийный организацияларынын најылык колбулар өткүрер про-
граммазы аайынча ноябрь айдын учында бистин областьла
грандажып турган аймактын аңылу делегациязы айылдап
јүрди. Баян-Улегейдеги аймакисполкомнын школдор ло үре-
дүлү заведениелер аайынча секторынын заведующийи нөк.
Хабидаш башкарган делегациянын тоозында Баян-Улегейдеги
АТП-нин начальниги Хошобай ла аймпарткомнын лекторы
Халбаа нөкөрлөр келгендер.

КОНФЕРЕНЦИЯДАН — КОНФЕРЕНЦИЯГА

ТООЛОР ЛО КЕРЕКТЕР

19—20 декабрь Туулу Алтайдын партийный организациязынын жүрүминде жаан учурлу күндөр болуп артар. Бу өй XXXII областной партийный конференциянын ижиле колбулу. Бүгүн бис кычыраачыларысты бир кезек тоолорло, керектерле таныштырып турубыс.

* * *

1980 жылдын 1 октябрине жетире чотогоныла болзо, Туулу Алтайдын партийный организациязы 10 507 коммунистти бириктирет. Олор 406 баштамы партийный организацияга кирип жадылар. Бастыра коммунисттердин одус үч процент кирелүзи — үй улус. Жети мун алты жүстөг ажыра коммунист политический үредүнин системазында үренип турулар.

* * *

Областьта жербойындагы 85 Совет иштеп жат, ол тоодо: албаты депутаттарынын областьтагы, городтогы, 8 районный, үч поселковый ла жетен эки журт Советтери. Олордын составында 2 964 депутат. Бу тооны ылгап көрзөбис, онын аайы мындый болор: бастыра депутаттардын 43,1 проценти — КПСС-тин члендери ле членге кандидаттар, 48,6 проценти — үй улус, 33,3 проценти — 30 жашка жеткелек улус, онын 55,8 проценти — Ленинский комсомолдын члендери.

* * *

Туулу Алтайдын комсомольский организациязы бүгүнгү күнде 25 муннан ажыра уулды ла кысты бириктирип туру. Олор 497 баштамы комсомольский организацияга киргилеп жадылар.

* * *

Социалистический мөрөйдө туружып тургандардын тоозы жылдан жылга өзүн жат. Бүгүнгү күнде олордын тоозы бежен муннан ажа берген.

Бастырасоюзный, бастырароссийский, краевой ло областной мөрөйлөрдө бир канча коллективтер, озочылдар јакшынак иштин јозогын көргүскендер. Темдектезе, өткөн бешјылдыкта Улаган аймакта «Советский Алтай» совхоз Бастырасоюзный мөрөйдө үч катап, Кан-Оозы аймакта КПСС-тин XXII съездинин адыла адалган колхоз Бастырароссийский мөрөйдө эки катап јенү алып, Кызыл мааныларла кайралдаткандар.

* * *

Өткөн јылдарда Горно-Алтайскта кийим көктөөр фабриканын тогус эдимине, гардинный тюль түүр фабриканын эдимдеринин эки бүдүмине, «Электробытприбор» заводтын эки электросамоварына, Горно-Алтайсктагы сарјусырзавод эдип турган башка-башка аттарлу сырларынын экүзине ле «Подгорный» совхоз-завод эдип турган аракылардын эки марказына Чындыйдын темдеги берилген.

* * *

Онынчы бешјылдыктын туркунына СССР-дин ордендери ле 257 ле медальдарыла 2 860 кижии кайралдаткан. Мергендү иш, бешјылдык јакылталарды өйинен озо бүдүргени ле В. И. Лениннин 110 јылдыгына уткуй өткөн социалистический мөрөйдө бийик једимдерге јеткени учун 1600 кижии Күндүлү Ленинский грамотала кайралдаткан.

* * *

Областын ишмекчилеринин ле служащийлеринин ай туркунына иштеп алып турган акказы онынчы бешјылдыктын баштапкы јылында орто тооло 138,5 салковой болгон болзо, 1980 јылда бу тоо 158-ке јетти. Колхозчылардын иштеп алып турган акказы бу өйдин туркунына 105,1 салковойдон 121 салковойго јеткен.

* * *

Социально-культурный иштер өткүрерине чыгым бу түгенип јаткан јылда одус миллион салковойдон ажа берди. Бүгүнгү күнде бистин областьта текши үредүлү 179 школ, 224 клубный учреждение, 135 массовый библиотека, 8 кино-театр, 245 киноустановка, музыканын ла јураныштын 15 школы бар. Онынчы бешјылдыктын туркунына школдорды 14500 үренчик, пединститутты ла орто үредүлү заведениелерди 9730 кижии үренип божоткондор.

РСФСР-дин Верховный Сөвединин Президиумынын Чой аймак төзөөри керегинде 20 октябрьда 1980 жылда чыгарган Указы партия ла башкару бистин областьтын социальный ла экономический өзүмин онон ары жарандыларына эдип турган килемјизинин керези болуп јат. Чой аймак керегинде бир кезек јетирүлер жарлап турубыс.

Аймактын јери — 4,5 мун квадратный километр, улузынын тоозы — 7,7 мун кижии, омор 23 јуртта јаткылайт, коммунисттердин тоозы — 346 кижии, комсомолдын 875 члени, 6 јурт Совет, 3 совхоз, јурт хозяйство тузаланып турган јердин кеми — 36,3 мун гектар, ол тоодо 6,6 мун гектар кыра, 6,8 мун тын уй мал, 756 тын јылкы мал, 3 промышленный предприятие, 7 строительный организация, 9 школ, Культуранын 7 туразы, 6 клуб, 10 библиотека, 3 больница бар.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ПОЛИТЎРЕДЎНИН ПРОПАГАНДИСТТЕРИНЕ

МЕТОДИКА ААЙЫНЧА ШЎЎЛТЕЛЕР

КПСС-тин Төс Комитедининг октябрьский Пленумынын материалдары аайынча ўредў өткөн соғында программада «Иштинг социалистический дисциплиназы» деген тема туруп јат. Программа аайынча бу теманы ўренерине 4 час берилип јат. Ол өйдинг эки чазы практический јакылталарды бүдүрерине ле озочыл ченемелди тузаланарына берилер.

Бу теманы ўренер тушта пропагандист мындый төс учурлу сурактарды аңылаар учурлу: 1) иштеги социалистический дисциплинанын аңылу башкалары; 2) дисциплина керегинде законодательство; 3) дисциплинаны тыңыдар јолдор ло эп-аргалар. Ўредўни беседа-куучын бүдүмдү эп-сүмеле өткүрерге јараар.

Советский Конституциянын 60-чы статьясында кажы ла кижиге талдап алган профессиязыла албаты-јонго тузалу иш бүдүрери СССР-динг ишке чыдалы јеткедий ончо улустын эдетен агару кереги деп айдылган. Анда ок иштеги дисциплинаны кыйалта јок бүдүрери база чокум айдылган.

Материалды јартаар тушта социализмнин өйинде иштинг дисциплиназы дегенинин төс учурын јартаар керек. Ол јанынан Л. И. Брежнев Узбекистаннын ишкүчиле јаткандарына Албатылардын најылыгынын орденин табыштырар тушта јартап айткан.

Ўредўни өткүрер тушта дисциплинанын көп бүдүм-кебери бар деп јартаар керек. Темдектезе, производствотогы дисциплина, государственный, партийный, комсомольский дисциплина бой-бойларынан неле аңыланып јат. Бу сурактарга чокум ла јарт каруу берер керек.

Экинчи сурактын төс учурын јартаар тушта угаачылардын ајарузын иштеги социалистический дисциплинага таскадарында ороондо чыгып турган законодательстволорго, олардын јаан таскадулу учурына ајару эдер керек. Ол керегинде СССР-динг јаңы Конституциясында терен ле научный төзөлгөлү айдылган. Јурт ишчилерге ичбойындагы дисциплинаны бүдүретен колбулар совхозтордо типовой ээжилерде, колхозтордо колхозтордын уставтарында ла ичбойындагы ээжиле-

ринде бичилген деп айдып берер керек. Бу документтерле башкарынып, кажы ла хозяйстводо ичбойындагы аңылу ээжилер, колхозтордо дезе бойынын уставы тургузылар учурлу. Уредүде отурган улустаң олардын хозяйствозында ичбойындагы дисциплинанын ээжилери бар ба, олар канайда бүдүп турганын шинжүлөп туругар ба деп сурап угар керек. Андый ээжилер јок болзо, тургуссын деп некелте эдерин эске алындырганы тузалу болор.

Пропагандисттин куучынынын төс јеринде ишкүчиле јаткандардын иш бүдүрер праволоры ла кыйалта јок эдетен керектери үзүлбес колбулу болоры турар учурлу. Ол шүүлге СССР-дин јаңы Конституциясында чокум ла јарт айдылган. Экинчи сурак аайынча түп шүүлте эдер тушта иш јанынан закондорды кыйалта јоктон бүдүргени производстводо бийик дисциплина болорынын төзөлгөзи деп аңылап темдектеер керек. Шак анайда иштеги дисциплинаны тыңыдары јанынан тузалу айалга төзөлип јат. Мында В. И. Лениннин «Совет јаңнын ээчий турган задачалары», «Јашөскүримнин Союзтарынын задачалары» ла өскө дө иштерди тузаланарга јараар. Ол иштерде улу башчы акча-јөөжөни чебер чыгымдары, ак-чек иштеери, дисциплинаны кыйалта јоктон бүдүрери керегинде үргүлјиге түгенбес тузалу шүүлтелер айткан.

Л. И. Брежнев ВЛКСМ-нин XVIII съездинде куучын айдып тура, иштеги коллективтерде јалкуларга, јалјырларга, общественный јөөжөни уурдаачыларга јай бербегедий морально-психологический айалга төзөөр керек деген задача тургускан. Кажы ла коллектив мындый једикпес-тутактарга јөпсинбес, оларло күүн-кайрал јок тартыжар учурлу.

Онон ары пропагандист јаңы дисциплинаны төзөөринде төс ајару чылазыны јок таскадулу ишке, ишкүчиле јаткандардын ак-чек санаа-күүнине, јартамалду ишке, ак-чек бүдүрген ижи учун кайрал-сый эдерине ууландырылар учурлу деп јартаар керек. Бу тушта ичбойындагы распорядоктын ээжилеринен ле колхозтын Уставынан келишкедий статьялар кычырып бергени база да тузалу болор эди. Эм тургуза кезик улус тургузылган дисциплинаны ак-чек бүдүрбөй јат, онын да учун административный кезедү эдерге келижип туру деп темдектеер керек. Дисциплинаны бускан бир де учурал коллективтин члендеринин ајарузынан туура калбас учурлу. Кажы ла учуралды ишмекчи комитеттин, ВЛКСМ-нин комитединин јуундарында, нөкөрлик јаргыда көрүп, андый улусты стенгазетте критикалаар керек.

Экинчи ўредўде мындый сурактарла собеседование — текши эрмек-куучын болор: 1) Иштин дисциплиназынын экономический ле социальный учуры кандый? Оны јаантайын тыгыдары неле колбулу, неден камаанду? 2) Иштеги дисциплинанын правовой тўзўлгўзи неде? 3) Јашўскўримнин ортозында иштин дисциплиназын канайып тыгыдар?

Экинчи суракты кўрўр тушта угаачыларга темдек эдип мындый чотош то этсе кем јок: «Предприятиенин механо-сборочный цеги отчетту ўйдин туркунына 320 мун салковой-дын баазына турар продукция эдип чыгарган. Ого 180 мун норма-час ўй чыгымдалган. Цехтин кажы ла ишмекчизи норманы 105 процентке бўдўрген. Бу ок ўйдў иштин дисциплиназын бусканынан улам 1500 час иштеер ўй јылыйтылган. Ол цехте иштин дисциплиназын бузатанын јоголткон болзо, продукцияны эдип чыгарарынын кеми канча киреге бийиктеерин чотоп кўрзин. Ого ўзеери, мындый јакылталар берер: 1. Слердин коллективте иштин дисциплиназынын ајалгазы кандый, оны јарандыраы јанынан кандый шўўлтелер бар? 2. Иштеги дисциплинаны бузуп турган тўс шылтактарды табар, дисциплина ишти тўзўгўнинин кеминен, онын нормазынан канайда камаанду болуп турганын кўргўзер. Андый 1—2 јакылтаны, участоктын мастериле, бригадирле јўптўжип алып, берерге јараар. 3. Дисциплинаны бусканынан предприятиеге, хозяйството кандый чыгым эдилгенин чотозын.

Ўчинчи сурак аайынча мындый јакылталар берерге јараар: 1. Иштеги коллективте производствотонын озочылдарынын ченемелин элбеде таркадары јанынан аргаларды кўргўскен шўўлте этсин. 2. Коллективте иштин дисциплиназын тыгыдары јанынан ўткўрип турган иштерле таныжып, оны јарандыраы јанынан шўўлтезин айтсын. 3. «Комсомольский прожекторло» кожо иштеги дисциплинанын ајалгазын шинжўлеген рейд ўткўрзин. Рейдтин итогы аайынча «молния» эмезе фотогазет чыгарзын, ол керегинде кружоктын ўредўзинде эмезе коллективтин алдына јетирў этсин.

Теманы ўренип божоткон кажы ла јиит ишмекчи иштин социалистический дисциплиназы керегинде Лениннин ўредўзинин тўс ээжилерин терен билер учурлу. Мыныла коштој ол КПСС-тин XXV съездинин социально-экономический задачаларды бўдўрерине тургускан амадўларында дисциплинанын учурын, СССР-дин Конституциязында иш јанынан бичилген ээжилерди јарт ондоп алар учурлу.

Л. КАЩЕЕВА

ІАШӨСКҮРИМГЕ ПАРТИЯ КЕРЕГИНДЕ

Эмдиги өйди јакшы ондоорго ло келер өйди ажындыра билерге, бистин партиянын исторический ченемелиле танышсын деп, В. И. Ленин кычырып турган. «Бисти јангыс ла өткөн өй јилбиркедип турган эмес, је анайда ок бүгүнгиле эртенги иштер јилбиркедип јат» — деп, ол айткан.

«Јашөскүримге партия керегинде» деп программаны үренер тушта В. И. Лениннинг творческий өзүмдеги, ишмекчи класстын партиязы керегинде үредүни тззөөриндеги, большевизмнинг стратегиязы ла тактиказы керегинде, партийный башкартунын нормалары ла ээжилери керегинде үредүдеги учурын элбеде көргүзер керек. Пропагандист андый үредүни өткүрер тушта К. Маркстын, Ф. Энгельстин, В. И. Лениннинг иштерин, партиянын документтерин ле материалдарын, Л. И. Брежневтин иштерин тuzаланар учурлу.

Үредүде пропагандист комсомольский организациянын ижинин сурактарына, комсомолдордын ла јашөскүримнинг онынчы бешјылдыкты бүдүрери учун социалистический мөрөйинде туружып турганына јаан ајару эдер учурлу.

Комсомольский политический үредүде «В. И. Ленин — јангы бүдүмдү партиянын тззөөчизи. Большевиктердин партиязынын тззөлгөни» деп тема аайынча баштапкы программный үредү өткүрилер. Бу үредүде башка-башка эп-аргаларды: лекцияны, куучындарды, беседа өткүрерин тuzаланар аргалу.

Бу теманы үренер тужында тзс ајару К. Маркстын ла Ф. Энгельстин «Коммунистический партиянын манифести» деп ижине эдилер. Угаачыларды бу «Манифест» аайынча партиянын тзс учурыла таныштырып, оны В. И. Ленин пролетарский партия керегинде чокум үредү эдип јарандырганын көргүзип, Лениннинг оок буржуазный идеологияга, ревизионизмге, троцкизмге, он ло «сол» оппортунизмге, социалшовинизмге, марксизмнинг революционный ээжилерининг бастыра өштүлерине удурлажа күүн-кайралы јок тартыжу өткүргенин В. И. Лениннинг «Детская болезнь «левизны» в коммунизме» деп ижинен табар аргалу.

Ишмекчи класстын партиязынын учурын текши јартаар тужында В. И. Лениннинг «Нени эдер?» деп бичигинде ишмекчи кыймыгу керегинде шүүлтелерди тузаланар.

РСДРП-нинг марксизм-ленинизм јенүү алганын керелеген экинчи съездине јаан ајару эдер керек. Бу сурак аайынча үредүни божодор тушта бийик өзүмдү социализмнинг ойинде партия Лениннинг көргүскен јолы аайынча марксизм-ленинизмнинг ле пролетарский интернационализмнинг революционный маанызын бийик апарып јатканына јартамал берер.

Теориянын сурактарыла таныжар тушта оны коллективтин практический иштериле, партийный ла комсомольский организациялардын иштериле колбоорына јаан ајару эдер. Бу керекте үредүлү ле практический јакарулар болужар.

1. КПСС-тин XXV ле XXVI съездтеринин делегаттарыла туштажулар өткүрерин тзззз.

2. Аймактын, областьтын, јурттын баштамы коммунисттеринин иштери керегинде материалдарды јууп алар.

3. Областной партийный организациянын историязыла таныжарына краеведческий музейге экскурсия өткүрер.

4. К. Маркстын ла Ф. Энгельстин «Коммунистический партиянын манифести» деп ижинин 1 ла 2 бажалыктарын конспектировать эдип алар.

5. Лениннинг «Искра» газединин Россияга өткөн јолдоры аайынча карта белетеп, куучын өткүрер.

Реферативный эп-арга јашзскүримнинг ле комсомолдордын үредүге јилбиркеерин бийиктедип, тангынан шүүлте эдерине арга берип јат. Шак ла онон улам угаачыларга «В. И. Ленин — К. Маркстын ла Ф. Энгельстин революционный үрүдүзин онон ары ойгор улалтаачызы», «В. И. Ленин — большевиктердин партиязынын, телекей үстинде эн баштапкы социалистический государствонын тззззчизи ле башкараачызы», КПСС-тин XXV съезди партийный башкартуда ленинский эп-арга керегинде» деп темалар аайынча рефераттар белетеери керегинде јакару берер. Рефераттардын темалары аайынча мындай литература керек:

КПСС-тин XXV съездинин материалдары. Политиздат, 1976;

Л. И. Брежнев. Партийный строительстводогы тзс учурлу сурактар. Т. 1, М., Политиздат, 1978;

Л. И. Брежнев. КПСС-тин идеологический ижиндеги тзс сурактар. Т. 1, М., Политиздат, 1978;

М. А. Суслов. Коммунизмнинг строительствозынын јолын-

да. РСДРП-нин экинчи съезди ле онын бастырателекейлик-исторический учуры. 1973 жылда 13 июльда Москвада РСДРП-нин II съездинин 70 жылдыгына учурлалган торжественный жуунда эткен доклад. Т. 2, с. 339—362.

Теманын учурын жартаарына болушту материал эдип, көргүзүлү пособиелерди тузаланар. КПСС-тин историязы. Төрт чыгартулу көргүзүлү пособие. Политиздат, 1974.

Диафильмдер: «РСДРП-ни төзөгөни. Большевизмнин баштапкы алтамдары (1883—1904 жылдар)», «В. И. Ленин-нин Төс музейинин залдарыла», «Искра» анайда жаркындаарын баштаган».

В. И. Лениннин кожо иштеген нөкөрлөринин грамзапись-ке бичиткен куучындарын угарын төзөөри жаан тузалу болор.

Экинчи үредүнин баштапкы бөлүгин өткөн тема аайынча куучын өткүрерине учурлаар. Анда «Коммунистический партиянын башкараачы учуры эмдиги өйдө ненин учун бийиктеп жат» деп суракты жартаарыла баштаарга жараар. Эмезе угаачынын белетеген реферадыла таныжып, оны шүүжер.

Экинчи үредүнин «Большевистский партиянын каан жагына ла капитализмге удурлажа пролетариаттын диктатуразын төзөөри учун тартыжузынын исторический ченемели» деп темазы сүрекей элбек. Онын учун үредүни төрт бөлүкке бөлип жат. Баштапкызы — «Буржуазно-демократический революцияда партиянын стратегиязы ла тактиказы». Экинчи үредү: «Национальный сурак аайынча партиянын ленинский программазы». Үчинчи үредү: «Социалистический революция аайынча ленинский теория». Төртинчи үредү: «Партия — Октябрьдын башчызы».

Бу темага мындый материалдар болушту болор:

В. И. Ленин. 1905 жылдын революциязы керегинде доклад. Сочинениелердин толо жуунтызы, 30 т.;

В. И. Ленин. Демократический революцияда социал-демократтардын эки тактиказы. Соч. толо жуунтызы, 11 т.;

В. И. Ленин. Национальный сурак аайынча критический шүүлтелер. Соч. толо жуунтызы, 24 т.;

В. И. Ленин. Нациялардын башка бөлинерине праволоры керегинде. Соч. толо жуунтызы, 25 т.;

В. И. Ленин. II Интернационалдын жайрадылганы. Соч. толо жуунтызы, 26 т.;

Улу Октябрьский социалистический революциянын 60 жылдыгы керегинде. КПСС-тин Төс Комитединин 1977 жылда 31 январьдагы жөби. Политиздат, 1977;

Л. И. Брежнев. Лениннин кереги жүрүмдик ле жегүчил. Баштапкы бөлүк. Политиздат, 1970;

Л. И. Брежнев. Улу Октябрь ла кижиликтин ичкери өзү-ми. Политиздат, 1977.

Бу теманы жартаарында партийный үредүнинг системазына керектү көргүзүлү пособиелердин альбомын, «В. И. Лениннин калганчы подпольези», «Партия Улу Октябрьский социалистический революциянын оморкодоочызы ла баштаачызы» деп диафильмдерди, «Ленин керегинде куучындар», «Ленин Октябрда» деп художественный фильмдерди тузаланар аргалу. Бу тема аайынча үредүлү ле практический мындый иштерди өткүрер: 1. В. И. Лениннин «1905 жылдагы революция керегинде доклад» деп ижин конспектировать эдер; 2. «Орус революцияны изобразительный искусстводо көргүскени» деп тема аайынча журуктар жууп алар; 3. «Эмдиги өйдө революционный ийде-күчтерди бирлик эдери жанынан тартыжу», «Коммунисттер албатынын демократия ла социализм учун тартыжузынын баштаачылары», «Эмдиги өйдө жашөскүримнин революционный тартыжуда туружып турганы» деп темалар аайынча рефераттар белетеер; 4. Д. Ридтин «Телекейди торгулткан он күн» деп бичиги аайынча библиотекала кожо кычыраачылардын конференциязын өткүрер; 5. Кружоктын туружаачыларына партиянын ла комсомолдын ветерандарыла туштажу өткүрерин төзөөр.

Бу тема аайынча мындый беседалар өткүрер:

1. Баштапкы орус революциянын шылтагы ла аңылузы;
2. В. И. Ленин буржуазно-демократический революцияда пролетариаттын башкараачы учуры керегинде;
3. Демократический ле социалистический революцияда жегү аларында ишмекчи класстын ла ишкүчиле жаткан крестьянствонын колбуларынын учуры;
4. Партиянын национальный сурак аайынча ленинский программазынын төс ээжилери;
5. Социалистический революциянын ла онын бастырателекейлик-исторический учурынын ленинский теориязы.
6. В. И. Лениннин «Апрельский тезистеринин» исторический учуры.
7. Улу Октябрьский социалистический революциянын бастырателекейлик-исторический учуры.

ЛЕКТОРЛОРГО ЛО ПОЛИТИНФОРМАТОРЛОРГО БОЛУШТУ

59 №-лү ДИРЕКТИВА: ІААН ІЕТКЕРЛҮ ПОЛИТИКА

1980 жылда 6 августта «Вашингтон пост» газет «Советский Союзла јуу болгон учуралда Бириктирген Штаттар тузаланатан стратегияны јарандырган» директивага президент (азыйгы) Д. Картер кол салды деп јетирү јарлаган. Президенттин 59 №-лү јангы директивазы керегинде журналисттерге Пентагон уч-баш айтканынан «кезектей ядерный јуунын» шүүлтезин Картердин администрациязы јарадып јөптөгөни јарт болды. Бу шүүлте «Американын черүлери өштүнин политический ле военный башкарузынын тös јерлерине, ядерный да, тегин де јуу-јепселле јепсенген черүлерине, анайда ок јуу өткүрерине керектү промышленный предприятиелерине талдап, тын (је андый да болзо, эн тын эмес) ядерный согулта эдерин баштапкы јерге тургузып јат» — деп, США-нын коруланарынын министри Г. Браун айткан.

Јуунын кийиндеги өйдө США-да военный шүүлтелер ле стратегический јакарулар тапту көп јарлалды. Олордын кезиги алдындагыларынан јүк ле адалгандарыла башкаланат: США-нын кажы ла президенти Ак турада бойынын отурганын военный керектерде, јанду да болзо, јангы неме эткениле темдектеер учурлу деп шүүп турган. Андый да болзо, социалистический најылык ла империалистический ороондордын лагери ортодо ийделердин кеми кубулганынан улам США-нын военный доктриназы өзүп келгенинде анча-мынча билдирүлү бурулталар болгонын айдар керек.

Экинчи телекейлик јуу божоордо, ядерный јуу-јепселдериле США «тын» акалаган өйдө, Пентагоннын стратегический доктриназы Американын јерине ядерный согулта једип болбос деген шүүлтеге тösөлбөгөн. 1945 жылда США-нын военный ведомствозы андый шүүлтеле башкарынып, Советский Союзтын 20 городына атомный согулта эдер план тургузала, оны «Советский Союзка кейден табару эдери стратегический эптү» деп адаган.

1949 жылда тургузылган «Дропшот» планда социалистический ороондордын городторына ла промышленный тös

жерлерине атомный жуу-јепселдер тузаланып, «элбек согулта» эдери, «большевизмди тазыл јок эдип јоголтор» амадула Американын черүлери Европада ла Азияда элбек јерлерди олјолоп алары темдектелген.

Бириктирген Штаттар јангыс бойы атомный жуу-јепселдү болгонын јылыйткан да кийинде Пентагон бойынын стратегический пландарын тургузарда, бастыратекши ядерный жуу болгожын, Бириктирген Штаттардын јылыйтузы «ас», «јарамыкту» болор, ол ок өйдө Советский Союз коркушту көпти јылыйтар деген шүүлтеле башкарынган.

1953—1954 жылдарда, Бириктирген Штаттар «керектү» деп шүүген өйдө, США-нын военный доктриназынын төзөлгөзине социалистический ороондорго тын ядерный согулта эдер стратегия алылган. Ол өйдө Вашингтондо ядерный жуу-јепселди Кореяда (1953 ј.) ла Индокитайда (1954 ј.) тузаланыры керегинде суракты шүүшкени керегинде президент Эйзенхауэр кийинде айткан. 1958 жылда США Ливанда интервенция эдерде, анда турушкан американский черүлерге атомный гаубицалар берилгени база јажыт эмес.

50-чи жылдар божоп, 60-чы жылдар башталып турган өйдө Советский Союз тын ракетно-ядерный ийде-күчти төзөп аларда, американский империализмнин агрессиязын туй сокконы США-нын јерине једе берер боло бергенинен улам, телекейдеги стратегический айалга чик јок өскөлөнө берген. Андый болгоны Пентагоннын теоретиктеринин бажын бир эмеш сооткон. Элбек согулта эдер американский стратегия аайынча ядерный жуу-јепселдерди тузаланыры јанынан Вашингтондо аланзып баштагандар. Андый «элбек» согулта бастыратекши ядерный жууга једери јарт болгон. Эки улу орооннын стратегический ийделери тендеже берген айалгада андый жуу Бириктирген Штаттарга өлүм болотонын США-нын керсү сагышту кезик политический башкараачылары ондой бердилер.

1965 жылда США-да «быжу јоголтотон» шүүлтени јардып јөптөгөндөр. Бу шүүлтенин учурын элбек калык-јонго јарлаганында Американын ядерный ийде-күчи өштүнин табарузына удур согулта, өштүге качан да орныкпас королто эдерине керектү деп айдылган. «Ядерный согулта өштүнин городторына ла промышленный төс јерлерине эдилери јарлалган. Советский Союзтын, ас ла алза, 200 городын оодын јемиреле, СССР-ге качан да орныкпас королто эдери јаан учурлу» — деп, США-нын коруланарынын министринин 1979

финансовый жылга эткен докладында айдылган. «Быжу жо-
голтотон» шүүлтенин чын учуры — жаңы айалгаларда США-
нын ядерный ийде-күчин там көптөдөрине теоретиче-
ский тзөлгө берери, Пентагон жуу-јепселдерди көптөдип
турганын общественностьтын алдына актаары.

Экинчи жагынан алза, бу шүүлте «ядерный туйукталыш»
деп Американын көп политиктери адаган айалганы көргүсти.
Советский Союзла стратегический тендешкен айалгаларда
США-нын сүреен жаан ядерный ийде-күчи политический ама-
дуларга тuzаланарга керек јок болуп брааткан, ненин учун
дезе Пентагон баштаган кажы ла ядерный жуу США-нын
бойына ок коркушту тын јеткерге апарар.

Бириктирген Штаттардын башкараачылары бойынын со-
циально-экономический системазынын, капитализмнин систе-
мазынын аңылузынан улам кажы ла жуу бастыратекши
ядерный жуу-чакка көчөр јеткер тыгыган да айалгаларда
чокум политический ле экономический амадуларга једип
аларына военный ийде-күчти тuzаланарынан мойнобой јады-
лар. Олор анайда жаңы айалгада военный ийдени, ол тоодо
ядерный жуу-јепселди тuzалангадый, олордын сагыжыла ја-
рамыкту болгодый аргалар бедреп баштадылар.

Бириктирген Штаттар жаңы, сүреен чике учар ла чокум
тийер ракеталар јазап алган кийинде ол бедрениш жаңы
ууламјыла көндүкти. Темдектезе, МХ-12А башту «Минит-
мен-3» ракетанын чикези, онон озо эдилген «Минитмен-2»
ракетадан үч катап бийиктеген. Ого үзеери, «Минитмен-3»
ракета бөлинип турар үч башту (окту), кажызын ла алдынан
бойын ууландырар аргалу. «Минитмен-2» ракета жаңыс баш-
ту (окту) болгон. Суу алдыла жүрер кемелерде кондырган
«Посейдон» деп баллистический ракеталардын чикези чик
јок бийиктеди, континенттер ортодо учар МХ ракеталарды,
тийижи 30—40 метрден кыйышпас канатту ракеталарды ја-
заар иштер башталды.

Военный техникада научно-технический революция, стра-
тегический жуу-јепселдерди јетирер средстволор эдери тыгы-
ганы Пентагоннын стратегтерин «ядерный туйукталыштан»
чыгарына, ядерный жуу-јепселдерди жууда тuzалангадый,
олорды телекейдеги керектерде тuzалангадый арга табарына
ижендирди. «Кезектей ядерный жуу» өткүрерине теоретиче-
ский тзөлгө бедреп баштадылар.

60-чы жылдарда «кезектей ядерный жуунын» шүүлтезин
США-нын коруланарынын министри Р. Макнамара айткан.

1974 жылда ол ок шүүлтелерди США-нын коруланарынын база бир министри — Шлезинджер айдып турды. Ол өйдө «кезектей стратегический ядерный жуу өткүрер» дегени — өштүнин кезик военный объекттерине көп эмес ядерный жуу-јепселле ядерный согулта эдери деп айдышкан. Оны ээчиде «кезектей тактический жуунын», «шиндеп турган контрсиловой жуунын» шүүлтелери табылды. Пентагон «тын јеткерлү» айалга боло берзе, ядерный жуу-јепселди Бириктирген Штаттар озолой тузаланары кыйалта јок керектү деп айдарга бастыра аргаларла белетенди.

«Кезектей ядерный жуу» керегинде президент Д. Картер кол салган директива газеттерде јарлалбаганы јарт. США-нын коруланарынын министри Г. Браун оны «тын ко-рулап турган јажыт» деп айтты. Андый да болзо, 59 №-лү директивага бир өйдө Дж. Шлезинджер айдып турган стратегический шүүлтелер киргени газеттерде бичилип турганынан, Пентагоннын ишчилеринин айтканынан билдирет. Оны-ла коштой 59 №-лү директива јаңы, алдындагызынан јеткерлү военный стратегия болуп јат.

Ненин учун дезе, баштапкызында, 1980 жылдын 25 июли-не, Картер кол салар күнге јетире, «кезектей ядерный жуу» кер-мар жуу-согуш баштала берзе, США-нын эдетен керекте-ринин бирүзи болгон. Эмди дезе «кезектей ядерный жуу өт-күрери кыйалта јок бүдүретен аргалу доктрина, ого аланзы-ганы — јастыра эткени» — деп, «Вашингтон пост» газеттин обозреватели бичип туру.

Экинчизинде, ядерный жуу јанынан Пентагон оноң озо тургускан жүзүн-башка стратегический, тактический, контрси-ловой ло өскө дө шүүлтелерди 59 №-лү директива бирлик план эдип тургусканы јаан јеткер боло берди.

Үчинчизинде, директивада төс шүүлте өштүни коркыдып, токтодып аларына эмес, ядерный жууны практически өткү-рерине ууланган. Анайдарда, ядерный жууны болдыарга ја-раар деп јарлайла, андый жууны өткүретен чокум план тур-густылар.

Јаңы стратегиянын материальный төзөлгөзи, баштапкы ядерный согулта эдер жуу-јепсел болотон МХ ракеталарды, суунын алдыла жүрер «Трайидент» деп кемелерди, «Трай-идент-1» деп баллистический ракеталарды, канатту ракета-ларды ла өскө дө жуу-јепселдерди эдерине сүреен көп акча чыгымдаары керектү болор деп, США-нын коруланарынын министри айткан.

Чек жаңы стратегический ле өскө дө ядерный жуу-јепселдер ле жуу-јепселдердин системаларын жазаарын пландап тура, жаңы американский стратегия ракетно-ядерный жуу-јепселдерди шиндеери ле астадары керегинде тургузылган договорлордын ла јөптөжүлөрдүн учурын јоголтып јат.

США-нын жаңы стратегиязынын кийинде кандый социальный ийделер туруп јат? — деген сурак бар. Ого каруу жаңыс: ол ийделер — Күнбадыштын монополистический буржуазиязына ла реакционный ийделерине баштаткан США-нын эн јаан военно-промышленный комплекси.

США-да жуу-јепселдердин көп нургунын капиталисттер ээлеген промышленный корпорациялар эдип јат.

Военный производодо ондор мун фирмалар турушса да, Пентагоннын контракттарынын көп сабазы ондор ло тоолу эн јаан монополияларга келижет. 1979 финансовый јылда 63 миллиард долларга јеткен, бастыра военный контракттардын 66 проценттен ажыразы 100 военно-промышленный корпорацияга келишкен, эн јаан 15 корпорация дезе военный заказтардын 33 процентке шыдарын алдылар. Шак ла бу фирмалар жаңы жуу-јепселдерди, элден озо ракетно-ядерный жуу-јепселдерди жазаарында ла эдип чыгарарында баштаачы јерде туруп јадылар. Олор ло олордын ижи керегинде кыскарта айдалы.

«Дженерал дайнемикс». 1979 јылдын итогторы аайынча военный заказтардын суммазы (3,5 миллиард доллар) јанынан баштапкы јерде турды. Суу алдыла јүрөп «Трайидент» кемелер эдетен төс подрядчик. 1976—1979 јылдарда андый кемелерди жазаарына ла тудуп бүдүрерине 4,6 миллиард доллар акча берилген. Фирма анайда ок Ф-16 истребительди эдетен баш контрактор бололо, 4 јылдын туркунына 4 миллиард доллар акча алды.

«Макдоннел — Дуглас». США-нын эн јаан военно-промышленный корпорацияларынын ортозында экинчи јерде. 1979 јылда Пентагоннон 3,2 миллиард доллардын заказын алган. Фирма канатту ракеталардын навигационный јазалдарын эдип јат. Оныла коштой бу фирма Ф-15 ле Ф-18 истребительдер эдетен баш контрактор. 1976 јылдан ала 1979 јылга јетире Ф-15 истребительге 6,6 миллиард доллар, Ф-18 истребительге 2 миллиард доллар чыгымдалган.

«Юнайтед технолоджиз» ле «Дженерал электрик» 1979 јылда военный контракттардын суммазы аайынча эн јаан военно-промышленный фирмалардын ортозында үчинчи ле төр-

тинчи жерде турдылар. Бу фирмалар жаан системалар эдип тургандардын тоозына кирбесе де, олар двигательдерин, аңылу радиоэлектронный жазалдарын эткени учун андый системалардын баазынын 25—50 процентин алгылайт.

«Локхид эйркрафт». 1979 жылда алган заказтарынын суммазы (1,8 миллиард доллар) аайынча бежинчи жерде турган. Компания «Трайидент» жуу-жепселдин суу алдыла жүрер ракетно-ядерный системазына «Трайидент-1» деп ракеталарды жазайтан ла эдетен баш подрядчик болуп жат. 1979—1980 жылдардын туркунына бу ракеталарга 5 миллиард долларга шыдар акча чыгымдалган. Анайдарда, айдылган ойдин туркунына «Трайидент» системага бастыразы 9,5 миллиард доллар чыгымдалган. Бу системанын бастыра баазы 30 миллиард доллардан ажыра. «Локхид» Пентагонго анайда ок военно-транспортный самолеттор эдип жат.

«Боинг». 1979 жылда бу компания 1,5 миллиард доллардын военный заказтарын алала, жуу-жепсел эдип турган эн жаан корпорациялардын ортозында жетинчи жерде турды. Компания канатту ракеталар эдеринде — баш подрядчик (4 миллиард доллар программадан ого 2 миллиард доллар келижет), МХ системалу ракеталар жазап ла эдип турган баш подрядчиктердин бирүзи. МХ системанын бастыра баазы 52 миллиард долларга жедер деп бодоштыра чотолот.

«Рокуэлл интернэшнл». Компания 1979 жылда өскө военно-промышленный фирмалардын ортозында жетинчи де жерде болгон болзо (контракттарынын баазы 684 миллион доллар), США-да жуу-жепселдер эдип турган эн жаан корпорациялардын тоозында. Компания 1977 жылда жуу-жепсел эдеечилердин ортозында алтынчы жерде бололо, В-1 танмалу стратегический бомбардировщикти ченеп турала, эдерин токтоткон кийинде он бежинчи жерге көчти. Самолетты ченеер иштер өткөнчө, бу бомбардировщикти эдип баштаардан маат жок. 1976—1980 жылдардын туркунына В-1 бомбардировщикти жазаар иштерге 3,6 миллиард доллар чыгымдалган. Компания — МХ ракетный системанын двигательдерин жазайтан ла эдетен төс контракторлордын бирүзи.

Бу адалган военно-промышленный корпорациялар, олардын кийинде турган финансовый олигархияла кожо, жуу-жепселдерди көптөдөринде, президент кол салган 59 №-лү директивада айдылган шүүлтелерди жүрүмде бүдүрип, жаңы ракетно-ядерный жуу-жепсел эдеринде байып турган баштаачы отряд болуп жат.

Л. И. Брежнев США-нын жаңы ядерный стратегиязы керегинде Алма-Атадагы куучынында мынайда айткан: «Онын тös учуры — ядерный жуу керегинде шүүлтенин бойын общественностько жарамыкту эдип көргүзери. Ядерный жуу-жепселди «кезектей», «астада» тузаланары керегинде айдылганы улусты мекелеп төгүндеерине учурлалган куру сөстөр. Бастыра телекейдин албатыларына жаан жеткерлү политика! Ядерный жууны болдыртпазы керегинде Советский Союзла жөптөжүгө кол салган орооннын башкарузы андый шүүлте эдип турганы кайкамчылу. Онын да учун Вашингтоннын бу политиказын телекейде общественно-политический ийделердин элбек калыгы жаратпай туру».

Д. СОРТЫЯКОВ

ЈУУ-ЈЕПСЕЛДЕРДИ КӨПТӨДӨРИ КЕМГЕ ТУЗАЛУ?

Советский государство төзөлгөнүн баштапкы ла күндеринен ала бастыра телекей үстинде амыр-энчү учун тартыжуны элбеде өткүрүп туру. Ол алтан жылдан ажыра өйдин туркунына амыр-энчүнүн керегине чындык болуп јат. Онызы керегинде Леонид Ильич Брежнев 1980 жылда 7 ноябрьда Улу Октябрьдын байрамына учурлалган күндү-күрееде јарт темдектеди. «Советский Союз бойынын тыш политикасында амыр-энчү јолло барарына чындык болуп, јуу-јепселдерди көптөдө эдерин ле военный куурмакту керектер өткүрерин токторын оноң ары турумкай өткүрер, бастыра ороондор ортодо колбуларды элбедери учун туружар» — деп, ол айтты.

Советский Союзтын тыш политикасында агрессияга ла јаны јуулар белетеерине удурлажа, албатылар ортодо бек амыр-энчү јолло барарына чындык болуп, јуу-јепселдерди көп тартыжузы бистин өштүлериске чек јарабай јат. Олор «советский кекедү» деп кей-төгүнди јайып, албатылар ортодо колбуларды элбедер керекке буудак эдер, телекей үстиндеги айалганы там ла уурладар, јуу-јепселдерди көптөдө эдип чыгарар, јер-телекейдин башка-башка райондорында куурмакту керектер өткүрер јолго туруп алдылар.

«Советский кекедү» деп кей-төгүн кемге тузалу, андый кей-төгүн ажыра телекей үстиндеги айалганы там ла катуландырарына кемдер јилбиркеп јат?

Онызы элден ле озо јеткерлү јуу-јепселдерди там ла көптөдөрин кичееп тургандарга јарамыкту болуп туру. Бу калганчы өйдө анчадала Вашингтоннын милитаристский кычыру эдери тыгый берди. Амыр-энчү керегинин өштүлери Афганистандагы айалгаларла колбой антисоветский кампанияны элбедип, Афганистаннын ичјанындагы керектерине ачык кистрижер ченелте эдип турулар. США бойынын «јүрүмдик јилбүлерин» корулап турус деп шылтактанып, Персидский булуңнын районында военный керептердин тоозын көптөдип, јуу-јепселдерле јепсенерин там ла тыгыдып туру. Бу мындый керектерден улам телекейлик айалга да уурлай берген.

США «соок јуунын» политикасына кайра кече-башкүн ле

бурылган эмес. 1978 жылдын май айында НАТО-нын некелтези аайынча бу агрессивный биригүге кирип турган ороондор военный чыгымдарды жылдын ла автоматически көптөдөри жанынан жөп жарадып алдылар. НАТО-го кирип турган ороондор шак ла мындый милитаристский амадудан улам 1980 жылда жуу-жепселдү ийде-күчтерине база алты жүс беженге жуук танктарды, эки жүстен ажыра орудиелерди, 320 самолетты ла вертолетты, анайда ок өскө дө жуу-жепселди ле техниканы кожоры керегинде жөп жараткандар.

Вашингтон бойынын союзниктерине Күнбадыш Европада «Першинг-2» деп американский 572 баллистический ракеталарла, «Томагавк» деп канатту ракеталарла жеппсенери керегинде жакару берген. Л. И. Брежнев 1979 жылда октябрь айда айткан куучынында СССР-дин эткен амыр-энчү шүүлтелерин жарт угускан да болзо, же Вашингтон ого аяру этпеген.

Бу жуукта Ак тура стратегический ле өскө дө ядерный жуу-жепселдердин бүдүмдерин ле системаларын там жаан ийде-күчтү эдери жанынан 59 номерлү директива жарадып алды. Ол ракетно-ядерный удурлашка материальный жанынан белетеринде жагы куурмакту алтам болуп жат.

США-нын башкараачыларынын милитаристский керектерин империалисттер бойларынын военный ийде-күчтерин там бек эдер амадуларга тузаланып турулар. США 10 жылдын туркунына бу мындый амадуларга чыгымдарды эки катапка көптөдип ийген. Вашингтоннын келер 5 жылга военный программазы жуу-жепселдерди там көптөдө эдип чыгарарын темдектеп туру. 1981 финансовый жылда бу амадуларга 171,5 миллиард доллардан ажыра акча чыгымдаары темдектелет, ол орооннын бастыра бюджетинин 25 процентинен көп болуп жат. 1985 жылга военный чыгымдар эдери 250 миллиард долларга жеде берер.

Эмдиги өйдө жуу-жепселдерге жылына 500 миллиард долларга жуук акча чыгымдалып жат. Онызы Африканын ороондорынын текши национальный кирелтезинен эки катаптан ажыра көп. Военный чыгымдар эдерин бу ла аайынча өткүрер болзо, 2000 жылга жетире онын кеми 820 миллиард долларга шыдарлажа берер деп, ученылар бодоп турулар. Бу өйдө кажы ла үчинчи кижиге медицинский болуш жетирер арга жок болгонын, кажы ла бежинчи кижин бичик-билик билбезин, кажы ла жетинчи кижин тойо курсактанбай турганын аяруга алгажын, бу чыгымдардын сүрекей жаан болгоны иле билдире берер.

Военный чыгымдарды көптөдип турганы жуу-јепселдү ийде-күчтеринин тоозын элбедерине экелип јат. Эмдиги өйдө НАТО-нын командованиезинде 70 дивизия, 11 муннан ажыра танктар, үч муннан ажыра самолеттор, өскө дө жуучыл техника ла анайда ок ядерный жуу-јепселдер бар.

Черүлерди тударына, оморды јангы техникала јепсеерине сүрекей көп акча чыгымдалып јат. Темдектезе, эмдиги өйдө бир ле авианосецти эдерине јаан гидростанцияны тударына чыгымдаар акча керек болор. «Леопард-2» деп танк үч ком-наталу 36 квартиранын баазына, континенттер ортодо тузаланар «МХ» деп ракета — беш больницанын баазына, суу алдыла жүрер «Трайдент» деп атомный кереп дезе 16 миллион баланы јыл туркунына үредер баага туруп јат.

Је бар жуу-јепселдердин эскизи түрген једип турат. Онын учун оморды јаантайын ла јангыртарга келижет. Ракетаны эмезе самолетты 5—7 јылга ла тузаланар. Онын учун империалистический ороондор жуу-јепселдерди элбедерин жуу-јепселдин ле жуучыл техниканын төс бүдүмдерин јангыртып турганыла өткүрип јадылар.

Бар жуу-јепселдерди јарандырып ла јангы бүдүмдү јепселдер эдерин көптөдип турганынан улам телекей үстинде эл-јонго өлүм јетиргедий жуу-јепсел сүрекей көптөгөн. Онызы керегинде США-нын госдепартаментинде жуу-јепселдерди шиндеери јанынан специалисттердин бирүзи доктор Барри Шнейдер ачык-јарык айткан. «Бисте Хиросимага јетирген јеткерди 600 мун катап көп јетиргедий ле экинчи телекейлик жуудый жууларды 2 400 катап көп өткүргедий ядерный жуу-јепсел бар» — деп, ол айткан. Эмдиги өйдө Пентагондо бастыра баазы 230 миллиард доллардан ажыра тургадый жуу-јепсел бар.

Военный машинаны элбедерине ле ийде-күчин там тындыдарына бу мындыј јаан чыгымдарга акчаны көптөн берип турганы эл-јоннын јадын-јүрүмин јарандыраына чыгымдалатан акчадан алып турганы текши јарт. Империализмнин колтыкчылары бойларынын бу мындыј милитаристский куурмакту амадуларын актаарга ченежип, социалистический ороондор керегинде кей-төгүнди јайып, бу ороондор «агрессивный» күүн-амадулу болуп јат деп көргүзерге күјүренип турулар. Омор «агрессивный» јеткер анчадала Советский Союз јанынан болуп туру деп јартаарга ченелте эткилейт.

«Советский Союз агрессивный күүн-санаалу» деп төгүнди јайып турганы солун керек эмес. Импералисттер анайда ок

«орус», «советский кекедү» керегинде кей-төгүнди баштапкы жыл жайып турган эмес. Империалисттердин «кызылдардын жеткерлү кекедүзи» ле «кызыл милитаризм» деп кей-төгүнин бойынын ойинде В. И. Ленин сүрекей јарт эдип илезине чыгарган. «Бастыра телекейдин империалисттери Российский республиканы оодо согорына умзанып ийдилер, онын учун бис черү төзөөрин баштап ийдис... Олор оны дезе «кызыл милитаризм» деп јаратпай турулар». Анайда В. И. Ленин 1919 жылдын јазында бичиген.

Је амыр-энчү керегинин өштүлери СССР-ге удурлажа тартыжу өткүрерине кандый да эп-арганы тузаланарынан кемзинбей турулар. Олор Советский Союз керегинде чынды айтпазына, оны не ле деп јамандаарга амадап, кей-төгүнди, куурмакту јетирүлерди элбеде жайып турулар. Л. И. Брежнев амыр-энчүнин ле албатылар ортодо колбулу болорынын керегинин эмдиги өйдөги өштүлеринин кара санаалары керегинде айдып тура, буржуазиянын бу кей-төгүндерин бүгкүлинче алгажын, олор эш немеге турбас деп айткан. Је бу кей-төгүндерди олор бойлорынын куурмакту амадуларыч јажыарга, чын ла агрессивный керектерин актаарга бар-јок ийде-күчиле күјүренер деп, нөкөр Брежнев темдектеген.

Амыр-энчүнин керегине удурлажа политика өткүрип тургандар телекейди ээленерине, канча ла кирелү көп кирелте аларына амадап турулар. Телекей үстинде агрессия, удурлаштар канча ла кирелү көп болзо, военный јакылталар да анча кирелү көп болуп, кирелтени кезем көптөдөрине аргаларды ачып турулар.

Бистин партия ла башкару эмдиги өйдин эн ле төс учурлу сурагын — јуу-јепселдерди көптөдө эдип чыгарарын токтодорын аайлаары бастыра албатылардын јилбүлерине болуп өдөр учурлу деп бодоп, јуу-јепселдерди астадарына учурлалган јаан иштерди өткүрип турулар.

Советский Союзка ла бастыра социалистический ороондорго јуу-чак керек јок. Олордо телекейди политический јанынан ээленер, өскө государстволордогы стройды ийде-күчтин болу жыла кубултар амаду јок. «Бистин орооныс государственный грандарды элбедерине амадабай јат, је советский албатыга келижип турган ла онын колынын ийде-күчиле јаранган јерди бис качан да болзо корулаарына белен турус. Онызын военный куурмакчылар, от-јалбышла ойноорын сүүчилер ундыбас учурлу» — деп, Леонид Ильич Брежнев јарт айткан.

Н. МОДОРОВ

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 22/XII 80 г. Усл. п. л. 2,09.
Уч.-изд. л. 1,75. Заказ 6266. Тираж 500. Цена 4 коп.
Формат 60×84¹/₁₆. АН 09457.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства, г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36.
Горно-Алтайская типография, пр. Коммунистический, 27.

4 акча

ГОРНО-АЛТАЙСК · 1980